

**Nader onderzoek beschermde soorten
Walstrolaan 2, Scherpenzeel**

Colofon

Titel ..... : Nader onderzoek beschermde soorten Walstrolaan 2, Scherpenzeel

Projectnummer: . . : 17809

Opdrachtgever . . . : Gem. Scherpenzeel
Postbus 100
3925 ZJ SCHERPENZEEL

Datum ..... : 16 oktober 2017
Status rapport . . . : eindrapport / definitief
Bestand ..... : 17809-eindrapl.wpd

Opdrachtnemer . . : De Groene Ruimte BV
Sportstraat 42
6707 GH Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam ..... : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: . . . :

Auteursrecht . . . . : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

De informatie in dit rapport is deels afkomstig uit de NDFF. Deze informatie mag niet zonder toestemming van BJI2 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar worden gemaakt.

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

de groene ruimte
is lid van het
Netwerk Groene Bureaus

Oxfam Novib

de groene ruimte steunt
Oxfam Novib in het mogelijk
maken van microfinanciering

INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	NADER ONDERZOEK	4
2.1.	Vleermuizen	4
2.2.	Steenmarter	6
2.3.	Boommarter	7
2.4.	Eekhoorn	7
2.5.	Jaarrond beschermde nesten	8
2.6.	Overig	9
3.	CONCLUSIES EN ADVIEZEN	10
4.	VERVOLGSTAPPEN	13
	BRONNEN	14

Bijlagen

Bijlage 1. Beknopte verslagen per veldbezoek

de groene ruimte

Plangebied (bron: Google Earth).

Nader onderzoek beschermde soorten Walsrodeaan 2, Scherpenzeel

I. INLEIDING

In opdracht van de gemeente Scherpenzeel heeft De Groene Ruimte BV in mei 2017 een ecologische quickscan ingevolge de Wet natuurbescherming (Wnb) uitgevoerd voor het plangebied aan de Walstrolaan 2 te Scherpenzeel.

Het plangebied betreft het terrein van een basisschool, omsloten door de Walstrolaan, de Hondsdraflaan, de Boslaan en het Doornboomspark. Het schoolgebouw is momenteel nog in gebruik. In het plangebied bevindt zich het schoolgebouw, enkele bijgebouwen, verhardingen (waaronder speelterrein) en groenvoorzieningen (waaronder het parkbosje ten noord(west)en van de bebouwing.

De 'handeling' betreft volledige herontwikkeling van het plangebied; in het plangebied zal woningbouw worden ontwikkeld; daartoe zullen de aanwezige elementen inclusief het parkbosje worden gesloopt/geamoveerd.

Deze handeling is in het kader van de Wnb aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Uit de quickscan kwam naar voren dat in het plangebied een aantal beschermde soorten (mogelijk) een verblijfplaats heeft: vleermuizen, Eekhoorn, Steenmarter en enkele roofvogels.

Het verstoren van deze beschermde soorten is wettelijk verboden (Wnb). Bij de initiatiefnemer ligt de bewijslast om aan te tonen dat door de voorgenumen handeling geen beschermde soorten worden verstoord. Indien verstoring door de beoogde handeling niet kan worden voorkómen, dan kan een ontheffing worden aangevraagd. Alvorens een ontheffing kan worden aangevraagd, dient vastgesteld te worden welke soorten, aantallen en functies worden verstoord.

Om een antwoord te krijgen op deze vraag heeft de gemeente Scherpenzeel aan De Groene Ruimte gevraagd om een gericht nader onderzoek te doen. Doel van dit onderzoek: het vaststellen van soorten en aantallen beschermde soorten die een verblijfplaats hebben in het plangebied, alsook de functies die het plangebied voor deze soorten vervult. En daarmee of en zo ja welke soorten worden verstoord door de handeling.

Onderhavige rapportage betreft dit nader onderzoek, gericht op de genoemde soorten(groepen). Het onderzoek is deels door Laneco en deels door ervaren ecologen van De Groene Ruimte¹⁾ uitgevoerd conform de richtlijnen en eisen uit de Soortenstandaarden voor verschillende vleermuissoorten en het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus, goedgekeurd door het ministerie van EZ en standaard onderzoeksmethoden voor onderzoek naar Steenmarter, Boomarter, Eekhoorn en jaarrond beschermde nesten.

De onderzoeken voor de verschillende soorten (groepen) zijn uitgewerkt in verschillende hoofdstukken. In de bijlagen zijn korte verslagen van de veldbezoeken opgenomen.

.....
¹⁾ ir. R. Noordhuis, ir. P.A.F.M. Reijbroek, dhr. J. Maassen.

2. NADER ONDERZOEK

In het plangebied is gericht nader onderzoek uitgevoerd naar onder andere vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, Eekhoorn, Steenmarter, Boomarter en jaarrond beschermde nesten. Ten behoeve van het nader onderzoek is een aantal veldbezoeken gebracht.

2.1. Vleermuizen

Uitvoering

Het nader onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Omdat het plangebied zowel gebouwen als een bosschage omvat en daardoor niet in één keer overzien kan worden, zijn de veldbezoeken veelal met twee personen of in twee delen uitgevoerd.

Ten behoeve van het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen hebben in de maanden juni en juli één avondbezoek met twee personen en twee ochtendbezoeken plaats gevonden. Dit deel van het onderzoek is namens De Groene Ruimte uitgevoerd door Laneco (D. van Pijkeren, 2017).

Ten behoeve van het onderzoek naar paarplaatsen hebben in augustus en september twee avondbezoeken met twee personen plaats gevonden door eigen deskundige ecologen van De Groene Ruimte.

De inventarisaties hebben plaatsgevonden op zicht en met behulp van een batdetector (Pettersson D240x). Daarbij is getracht het belang van de aanwezige elementen voor vleermuizen vast te stellen. Wanneer nodig zijn opnames gemaakt van de vleermuisgeluiden met een Roland R-05 en zijn geluiden geanalyseerd met het programma BatSound versie 4.1 van Pettersson.

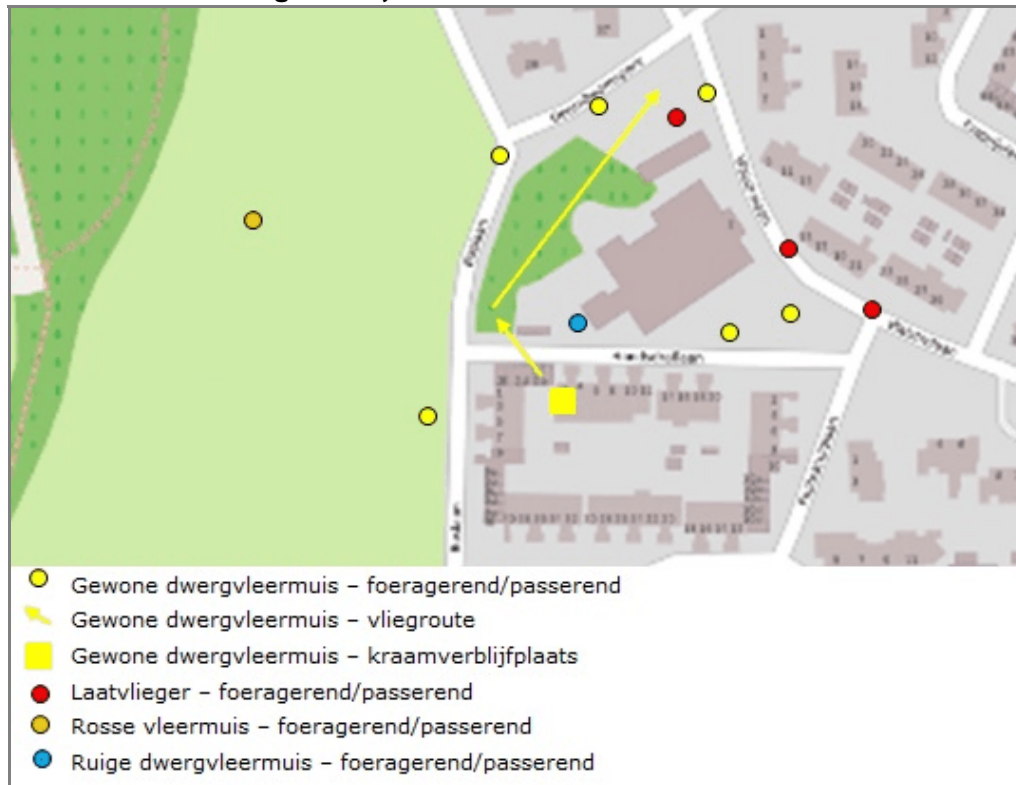
Veldbezoeken vleermuisonderzoek

Datum	Tijd	Soort(groep)	Weersomstandigheden			Uitvoering
			Temp.	Wind	Bewolking	
14-06-2017	21.55 - 00.05u	Vleermuizen	18 °C	0 Bft	licht bewolkt	Laneco
07-07-2017	03.15 - 05.30u	Vleermuizen	15 °C	0 Bft	onbewolkt	Laneco
13-07-2017	03.25 - 05.35u	Vleermuizen	12 °C	0 Bft	onbewolkt	Laneco
31-08-2017	20.00 - 23.00u	Vleermuizen	18-15 °C	I Bft	sluierbewolking	PIE / JM
20-09-2017	19.45 - 22.45u	Vleermuizen	14 °C	I Bft	half bewolkt	JM

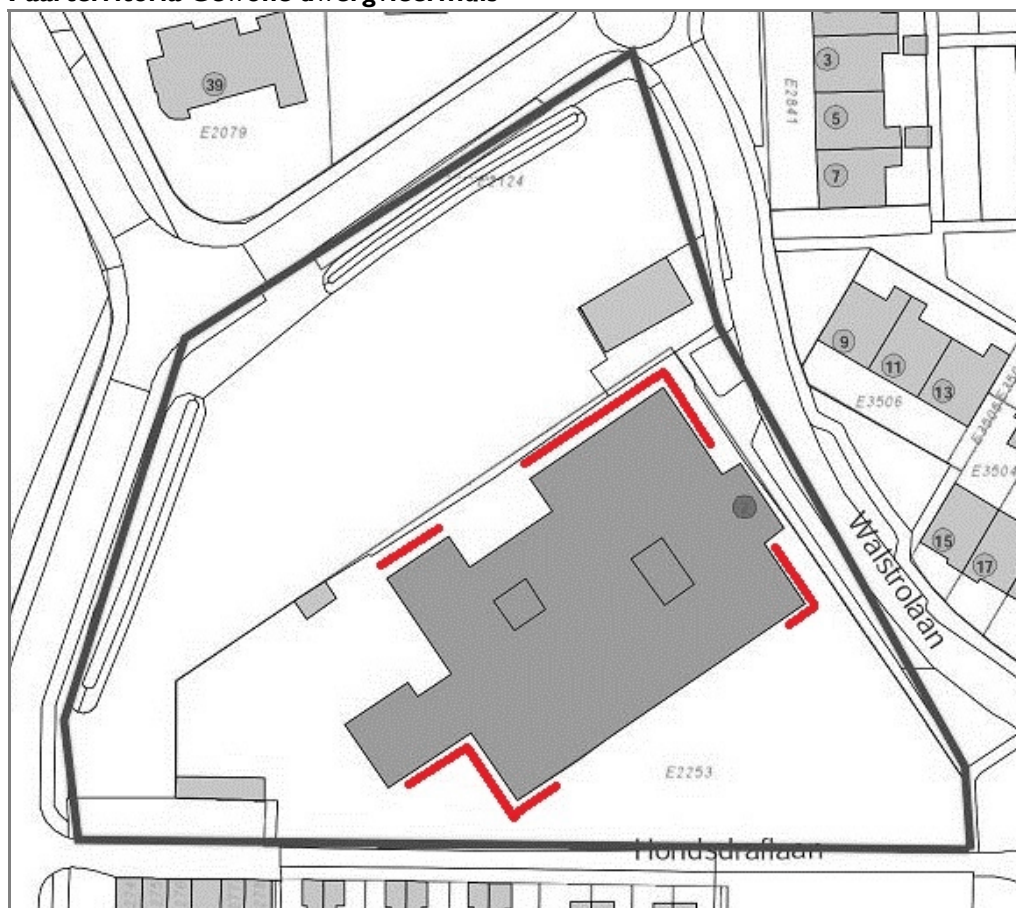
Resultaten

In het plangebied zijn drie soorten vleermuizen aangetroffen: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatzvlieger. Ten westen van het plangebied is een voorbij vliegende Rosse vleermuis vastgesteld. Dit dier heeft echter geen binding met het plangebied.

Vleermuiswaarnemingen voorjaar 2017

Paarterritoria Gewone dwergvleermuis

In het plangebied zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Er zijn vier paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis in het schoolgebouw aanwezig.

In de bosschage in het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen. De bosschage heeft een functie als vliegroute voor Gewone dwergvleermuis vanaf de kraamkolonie ten zuiden van het plangebied in noordelijke richting. Ervan uitgaande dat de bomenrij aan de Boslaan en de opgaande beplanting aan de Doornboomspark behouden blijft, zal de functionaliteit van de vliegroute niet verloren gaan door het amoveren van de bosschage. Bovendien zijn er in de omgeving voldoende alternatieve vliegroutes waardoor ervan uitgegaan mag worden dat het geen essentiële vliegroute betreft.

Het plangebied gebruikt wordt als foerageergebied door Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Het plangebied vormt echter geen essentieel foerageergebied, in de omgeving zijn ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig.

Conclusies

- In het plangebied zijn vier vaste paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen in het schoolgebouw.
- De bosschage in het plangebied maakt onderdeel uit van een vliegroute van Gewone dwergvleermuis. De functionaliteit van vliegroute blijft behouden. Bovendien is de vliegroute niet essentieel omdat er alternatieven voor handen zijn.
- Het plangebied wordt door Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger gebruikt als foerageergebied. Het foerageergebied is niet essentieel omdat er alternatieven voor handen zijn.

2.2. Steenmarter

Uitvoering

Het nader onderzoek naar de aanwezigheid van Steenmarter is uitgevoerd door het plaatsen van drie cameravallen. Met oog op deze soort is één cameraval geplaatst op het dak van het schoolgebouw en zijn twee cameravallen bevestigd aan bomen. Om de kans van het fotograferen van Steenmarter te vergroten is een lokmiddel nabij de camera's geplaatst. Als lokmiddel is pindakaas met visolie gebruikt.

Naast het onderzoek met cameravallen is gericht gezocht naar sporen van Steenmarter in het plangebied. Daartoe zijn vijf bezoeken gebracht die gecombineerd zijn met het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten en het cameravallen onderzoek.

Resultaten

De aanwezigheid van Steenmarters is niet vastgelegd met de cameravallen. Bij het onderzoek naar sporen zijn aan de zuidoostzijde van de school oude krassporen gevonden, die wijzen op eerdere aanwezigheid van Steenmarter in het plangebied. Er zijn verse sporen gevonden op het dak van de school in de vorm van krassporen en geur van Steenmarter nabij de camera. Prooiresten en uitwerpsel, die duiden op een vaste verblijfplaats, zijn echter niet aangetroffen.

Conclusies

- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van Steenmarter aangetroffen.
- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van Steenmarter. Het plangebied heeft een functie als jachtgebied. Dit deel van jachtgebied is niet essentieel omdat er ruim voldoende jachtgebied beschikbaar is in de omgeving. Door de herontwikkeling zal het jachtgebied op in het plangebied tijdelijk niet beschikbaar zijn. De verwachting is dat na de herontwikkeling het plangebied weer geschikt als jachtgebied.

2.3. Boomarter

Uitvoering

Het nader onderzoek naar de aanwezigheid van Boomarter is uitgevoerd door het plaatsen van twee cameravallen. Met oog op deze soort zijn de cameravallen bevestigd aan bomen. Om de kans van het fotograferen van Boomarter te vergroten is een lokmiddel nabij de camera's geplaatst. Als lokmiddel is pindakaas met visolie gebruikt.

Naast het onderzoek met cameravallen is gericht gezocht naar sporen van Boomarter in het plangebied. Daartoe zijn vijf bezoeken gebracht die gecombineerd zijn met het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten en het cameravallen onderzoek.

Resultaten

De aanwezigheid van Boomarters is niet vastgelegd met de cameravallen. Er zijn ook geen sporen of andere aanwijzingen die op de aanwezigheid van deze soort duiden aangetroffen.

Conclusies

- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van Boomarter aangetroffen.
- Het plangebied maakt geen deel uit van het leefgebied van Boomarter.

2.4. Eekhoorn

Uitvoering

Het nader onderzoek naar de aanwezigheid van Eekhoorn is uitgevoerd door het plaatsen van twee cameravallen. Met oog op deze soort zijn de cameravallen bevestigd aan bomen. Om de kans van het fotograferen van Eekhoorn te vergroten is een lokmiddel nabij de camera's geplaatst. Als lokmiddel is pindakaas met visolie gebruikt. Naast het onderzoek met cameravallen is gericht gezocht naar nesten en sporen van Eekhoorn in het plangebied. Daartoe zijn vijf bezoeken gebracht die gecombineerd zijn met het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten en het cameravallen onderzoek.

Resultaten

Begin juli is een Eekhoorn vastgelegd met behulp van een van de cameraval in de bosschage in het plangebied (zie foto). Verder zijn geen waarnemingen van (sporen van) Eekhoorn gedaan. Het plangebied vormt een minimaal onderdeel van het leefgebied van Eekhoorn. Ondanks het gericht zoeken naar nesten van Eekhoorn, zijn deze niet aangetroffen in het plangebied. Mogelijk zijn nesten van Eekhoorn aanwezig in particuliere tuinen. Hierbij moet worden opgemerkt dat het onderzoek naar nesten niet in de meest optimale periode plaats heeft gevonden. Door de aanwezigheid van bladeren in de bomen zijn nesten erg moeilijk te zien. Daarnaast maken Eekhoorns regelmatig nieuwe nesten.

Eekhoorn in het plangebied

Conclusies

- In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van Eekhoorn aangetroffen, echter zijn deze, door de periode waarin het onderzoek is uitgevoerd, niet geheel uit te sluiten.
- De bosschage in het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van Eekhoorn. Het heeft een functie als foerageergebied, maar deze functie is niet essentieel. Ook de tuinen in de omgeving van het plangebied hebben een functie als foerageergebied. Bovendien is ten noordwesten van plangebied een bosgebied met een parkachtig karakter rond huize Scherpenzeel aanwezig, dat ook een functie als leefgebied heeft.

2.5. Jaarrond beschermde nesten

Uitvoering

Bij het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten is specifiek gezocht naar (aanwijzingen voor) de aanwezigheid van nesten van Ransuil in de bosschage. Daarnaast is gelet op jaarrond beschermde nesten van Buizerd, Sperwer en Boomvalk.

Het nader onderzoek is uitgevoerd door tijdens vijf veldbezoeken in de relevante periode gericht te zoeken naar nesten. Bovendien is tijdens de vleermuisbezoeken gelet op geluiden van Ransuil (en eventueel andere uilensoorten).

Resultaten

In het plangebied zijn, ondanks gericht zoeken, geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. In de wijde omgeving zijn jaarrond beschermde nesten van Huismus en Gierzwaluw aanwezig. De geplande herontwikkeling in het plangebied heeft geen invloed op deze nesten.

Conclusies

- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig.

2.6. Overig

Uitvoering

Tijdens de veldbezoeken is gelet op (sporen van) beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt en andere bijzondere soorten.

Resultaten

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat Egel veelvuldig gebruik maakt van de bosrand en de bosschage in het plangebied.

Conclusies

- De bosschage in het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van Egel.

3. CONCLUSIES EN ADVIEZEN

3.1. Conclusies

Vleermuizen

- In het plangebied zijn vier vaste paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen in het schoolgebouw. Als het schoolgebouw wordt gesloopt, dan zullen deze verblijfplaatsen verloren gaan. Dit is in strijd met de Wnb.
- De bosschage in het plangebied maakt deel uit van een vliegroute van Gewone dwergvleermuis. Als de bosschage geamoveerd wordt, dan zal de vliegroute verloren gaan. Aangezien de vliegroute niet essentieel is, is dit niet in strijd met de Wnb.
- Het plangebied wordt door Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger gebruikt als foerageergebied. Door de herontwikkeling van het plangebied zal het foerageergebied tijdelijk niet beschikbaar zijn. Aangezien het foerageergebied niet essentieel is, is dit niet in strijd met de Wnb. Bovendien zal na de herontwikkeling het gebied weer beschikbaar zijn als foerageergebied.

Steenmarter

- In het plangebied is geen vaste verblijfplaats van Steenmarter aangetroffen. Omdat Steenmarter regelmatig nieuwe verblijfplaatsen in gebruik nemen, is het niet uit te sluiten dat Steenmarter in de (nabij) toekomst we een vaste verblijfplaats in het plangebied zal hebben. Dit risico wordt vergroot wanneer het gebruik van de school verminderd.
N.B. Als er toch een verblijfplaats ontstaat, dan zal door de herontwikkeling van het plangebied een vaste verblijfplaats van Steenmarter verloren gaan; dat zou in strijd zijn met de Wnb. Wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het bevoegde gezag goedgekeurde gedragscode, dan geldt een vrijstelling voor deze soort.
- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van Steenmarter. Door de geplande herontwikkeling zal het leefgebied (tijdelijk) verloren gaan. Aangezien het plangebied geen essentieel deel van het leefgebied vormt, is dit niet in strijd met de Wnb.

Boommarter

- In het plangebied is geen vaste verblijfplaats van Boommarter aangetroffen en het plangebied maakt geen deel uit van het leefgebied van deze soort. De geplande herontwikkeling heeft geen effect op het leefgebied van Boommarter.

Eekhoorn

- In de bosschage in het plangebied is geen Eekhoornnest aangetroffen. Omdat de periode waarin het onderzoek is uitgevoerd niet optimaal is voor het vinden van Eekhoornnesten en omdat Eekhoorns regelmatig nieuwe nesten maken is niet geheel uit te sluiten dat er bij aanvang van de werkzaamheden nesten aanwezig zijn.
N.B. Als er toch een verblijfplaats ontstaat, dan zal door de herontwikkeling van het plangebied een vaste verblijfplaats van Eekhoorn verloren gaan; dat

zou in strijd zijn met de Wnb. Wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het bevoegde gezag goedgekeurde gedragscode, dan geldt een vrijstelling voor deze soort.

- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van Eekhoorn. Het betreft hier echter geen essentieel onderdeel van het leefgebied.
- Als de bosschage geamoveerd wordt, dan zal een deel van het leefgebied van Eekhoorn verloren gaan. Aangezien het deel van het leefgebied niet essentieel is, is dit niet in strijd met de Wnb.

Jaarrond beschermde vogelnesten

- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen. De geplande herontwikkeling heeft geen effect op jaarrond beschermde nesten.

3.2. Adviezen

Vleermuizen

- Omdat het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis in strijd is met de Wnb, wordt geadviseerd hiervoor een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) of ontheffing aan te vragen bij het bevoegde gezag. Dit kan middels de omgevingsvergunning bij de gemeente of rechtstreeks bij het bevoegde gezag (in dit geval, de provincie Gelderland).
- Om er voor te zorgen dat het plangebied na de herontwikkeling weer geschikt is als foerageergebied, wordt geadviseerd voldoende groen in de vorm van bomen en opgaande beplanting te realiseren in de nieuwe situatie.
- Om de vliegroute aan de westzijde van het plangebied te waarborgen, wordt geadviseerd hier een bomenrij of opgaande beplanting te realiseren langs Doornboomspark.

Steenmarter

- Als de sloop in de zomer van 2018 nog niet heeft plaatsgevonden, wordt geadviseerd een controle op vaste verblijfplaatsen van Steenmarter uit te voeren omdat er mogelijk nieuwe vaste verblijfplaatsen zijn ontstaan.
- Indien een vaste verblijfplaats wordt vastgesteld, dan wordt geadviseerd om te werken volgens een passende, door het bevoegde gezag goed gekeurde gedragscode. Als dat niet mogelijk is, wordt geadviseerd een vvgb of ontheffing aan te vragen.

Eekhoorn

- Omdat er een risico bestaat dat óf eekhoornnesten niet gezien zijn door het dichte bladerdak tijdens het veldonderzoek, óf er nieuwe eekhoornnesten gebouwd zijn wordt geadviseerd voorafgaand aan het amoveren van de bosschage een controle op eekhoornnesten uit te voeren.
- Indien een eekhoornnest wordt aangetroffen dan wordt geadviseerd om te werken volgens een passende en dor het bevoegde gezag goedgekeurde gedragscode. Als het dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd een vvgb of ontheffing aan te

vragen. Als dat niet mogelijk is, wordt geadviseerd een vvgb of ontheffing aan te vragen.

Overig

- Broedgevallen van vogels zijn te allen tijde streng beschermd. Indien de ingreep wordt uitgevoerd in het seizoen dat broedgevallen aanwezig kunnen zijn (half februari tot half november), dan dient ervoor zorggedragen te worden dat geen broedgevallen worden verstoord.
- Van belang is verder, dat de wettelijke zorgplicht in acht wordt genomen. Deze houdt in, dat al het redelijk moet worden gedaan om verstoring van planten en dieren (ook zonder bijzondere beschermingsstatus) te voorkómen. Geadviseerd wordt om voorafgaand aan het amoveren van de bosschage een controle uit te voeren naar de aanwezigheid van Egel. Verder wordt geadviseerd in één richting te werken zodat bijvoorbeeld kleine zoogdieren en amfibieën de mogelijkheid hebben om een veilig heenkomen te zoeken.
- Geadviseerd wordt om een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen, waarin op uitvoeringsniveau is opgenomen welke ecologische maatregelen (inclusief de voorwaarden uit de ontheffing en eventueel de gedragscode) tijdens de handeling genomen dienen te worden, uitgezet in de tijd en de fasering van de handeling. In dit werkprotocol worden ook maatregelen opgenomen inzake de wettelijke zorgplicht voor bijvoorbeeld vogels, kleine zoogdieren en amfibieën die (mogelijk) in het plangebied aanwezig zijn.

4. VERVOLGSTAPPEN

- Omdat door de ingreep vaste paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis worden verstoord, dient een vvgb of ontheffing ingevolge de Wnb verkregen te worden om het schoolgebouw te kunnen slopen.
- Voorafgaand aan het amoveren van de bosschage dient deze gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van eekhoornnesten, bij voorkeur in de situatie waarin geen bladeren aan de bomen zitten..
- Indien versturende activiteiten plaatsvinden in een periode dat broedgevallen aanwezig kunnen zijn (half februari tot half november), dan dient te worden voorkómen dat deze broedgevallen worden verstoord; alle broedgevallen zijn streng beschermd middels de FF-wet.
- Indien de werkzaamheden ten behoeve van de herontwikkeling na de zomer van 2018 aanvangen, dan is een controle op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van Steenmarter nodig.
- Om ervoor te zorgen dat de benodigde maatregelen om verstoring van flora en fauna te voorkomen op de juiste wijze, locatie en moment worden uitgevoerd, wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld. Een ecologisch werkprotocol (evenals ecologische begeleiding) wordt veelal als een eis/voorschrift opgenomen in een ontheffing in het kader van de Wnb.

BRONNEN

Algemene Maatregel van Bestuur inzake art. 75 van de Flora- en faunawet (2005).

De Groene Ruimte, 2017. *Quickscan beschermde soorten plangebied Walstrolaan 2, Scherpenzeel.* - Onderzoeksrapport 17803, in opdracht van de gemeente Scherpenzeel

Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I, 2014a. *Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), versie 2.0.*

Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I, 2014b. *Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), versie 2.0.*

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005. *Buiten aan het werk? Houd rekening met beschermde dieren en planten!* - Brochure Ministerie van LNV.

Pijkeren, D. van, 2017. *Veldonderzoek vleermuizen basisschool Walstrolaan 2 te Scherpenzeel.* - Laneco, Ede.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2017. *Vleermuisprotocol maart 2017.*

BIJLAGE I. RESULTATEN (VELD)BEZOEKEN

Op de volgende pagina's wordt verslag gedaan van de veldbezoeken, welke in het kader van het nader onderzoek naar beschermde soorten zijn gebracht.

Van elk veldbezoek is aangegeven wanneer het is gebracht en onder welke weersomstandigheden. Ook is aangegeven wat de aanleiding van het bezoek was en welke resultaten of waarnemingen het bezoek heeft opgeleverd. Waar dat van toepassing is zijn relevante foto's toegevoegd.

Veldbezoeken hebben plaatsgevonden op de volgende dagen:

- 13-06-2017: jaarrond beschermde nesten, marters en Eekhoorn
- 14-06-2017: inventarisatie vleermuizen
- 21-06-2017: cameravallen plaatsen, jaarrond beschermde nesten, marters en Eh
- 04-07-2017: cameravallen uitlezen, jaarrond beschermde nesten, marters en Eh
- 07-07-2017: inventarisatie vleermuizen
- 11-07-2017: cameravallen uitlezen, jaarrond beschermde nesten, marters en Eh
- 13-07-2017: inventarisatie vleermuizen
- 22-08-2017: cameravallen uitlezen, jaarrond beschermde nesten, marters en Eh
- 31-08-2017: inventarisatie vleermuizen
- 19-09-2017: cameravallen ophalen
- 20-09-2017: vleermuizen

Veldbezoek d.d. 13-06-2017

Tijdstip . . . . . : 12.05u - 13.10u

Weer . . . . . : Windkracht 3 Bft, half bewolkt, droog, temperatuur ca. 19°C

Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : jaarrondbeschermde nesten, Eekhoorn, Boomarter, Steemarter

Resultaten . . . : Geen jaarrond beschermde nesten gevonden. Geen nadere sporen van Eekhoorn, Boomarter en Steemarter.

Veldbezoek d.d. 14-06-2017

Tijdstip . . . . . : 21.55u - 00.05u

Weer . . . . . : Windstil, licht bewolkt, droog, temperatuur ca. 18°C

Medewerker(s) . : medewerkers Laneco

Werkzaamheden : onderzoek verblijfplaatsen vleermuizen

Resultaten . . . : • Rond zonsondergang vloog de eerste Gewone dwergvleermuis in het plangebied ter hoogte van het bosje aan de westzijde. Later kon worden geconstateerd dat minimaal 8-10 dieren het bosje in noordelijke richting gebruikten als vlieg-

route. Ook boven het plein foerageerden later op de avond ongeveer 3 Gewone dwergvleermuizen.

- Verder zijn 3-4 Laatvliegers (1^e om 22:45 uur) en 1 Rosse vleermuis (23:15 uur) waargenomen. Deze dieren vlogen langs en hadden geen binding met het plangebied.
- Er zijn geen uitvliegende dieren waargenomen.
- In het gebouw zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.
- Het bosje blijkt van belang als vliegroute.

Veldbezoek d.d. 21-06-2017

Tijdstip . . . . . : 13.55u - 15.00u

Weer . . . . . : Windkracht 1 Bft, half bewolkt, droog, temperatuur ca. 22°C

Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : drie cameravallen plaatsen; onderzoek jaarrond beschermde nesten, Eekhoorn, Boomarter, Steenarter

Resultaten . . . . : De cameravallen zijn als volgt geplaatst. Een camera is in het bos geplaatst. Een tweede is gericht op het fietsenhok ten westen van de school en een cameraval is geplaatst op het oosten van het dak. Als aas is pindakaas en visolie gebruikt.

Jaarrond beschermde nesten : Er is gelet op (sporen van) uilen en roofvogels, maar deze zijn niet aangetroffen. Ook zijn geen Eekhoorns waargenomen of verse sporen ervan. Van marters zijn geen nieuwe aanwijzingen gevonden.

Overig . . . . . : Gewone pad is in het bos aangetroffen.

Veldbezoek d.d. 04-07-2017

Tijdstip . . . . . : 11.00u - 12.00u

Weer . . . . . : Windkracht 3 Bft, half bewolkt, droog, temperatuur ca. 19°C

Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : cameravallen uitlezen; onderzoek jaarrond beschermde nesten, Eekhoorn, Boomarter en Steenarter

Resultaten . . . . :

- Geen relevante opnames van beschermde diersoorten.
- Wel sporen van marters op de zuidostrand van de school en naar het aas toe. Deze zijn niet op foto's vastgelegd.
- Geen jaarrond beschermde nesten vastgesteld.
- Geen Eekhoorns gezien. De schoolstaf heeft dit jaar nog geen Eekhoorn gezien, andere jaren wel.

Veldbezoek d.d. 07-07-2017

Tijdstip . . . . . : 03.15u - 05.30u

Weer . . . . . : Windstil, helder, droog, temperatuur ca. 15°C

Medewerker(s) . : medewerker Laneco

Werkzaamheden : onderzoek verblijfplaatsen vleermuizen

Resultaten . . . . :

- Al snel kon in een woning nabij het plangebied (Hondsdriflaan 2) een kraamkolonie van Gewone dwergvleermuis worden geconstateerd. Gedurende het hele onderzoek was sprake van zwermende dieren bij de verblijfplaats. Ongeveer 15-20 Gewone dwergvleermuizen gebruikten het bosje als vliegroute. Bij de kraamkolonie waren ca. 40 dieren actief.
- Om 5:12 uur, werd de laatste Gewone dwergvleermuis waargenomen; het betrof een inzwermend dier in de kraamkolonie.
- Verder is alleen een langs vliegende Ruige dwergvleermuis geconstateerd.
- Er zijn geen zwermende of invliegende vleermuizen waargenomen in de school en de bomen in het plangebied.
- Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen in het plangebied. Alleen het bosje blijkt van belang als vliegroute.

Veldbezoek d.d. 11-07-2017

Tijdstip . . . . . : 11.00u - 12.00u

Weer . . . . . : Windkracht 3 Bft, half bewolkt, af en toe regen, temperatuur ca. 18°C

Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : cameravallen uitlezen, onderzoek jaarrond beschermde nesten, Eekhoorn, Boommarter en Steenmarter

Resultaten . . . . :

- Op foto's van de camera in het bos werd een passerende Eekhoorn vastgesteld.
- Bij de camera op het dak is geur van Steenmarter waargenomen.
- Geen uilen of roofvogels waargenomen.

Overig . . . . . : Zwarte kraai kwam op de foto. Gaai aanwezig in het bos.

Veldbezoek d.d. 13-07-2017

Tijdstip . . . . . : 03.25u - 05.35u

Weer . . . . . : Windstil, helder, droog, temperatuur ca. 12°C

Medewerker(s) . : medewerker Laneco

Werkzaamheden : onderzoek verblijfplaatsen vleermuizen

- Resultaten . . . . :
  - Tijdens deze ronde was het erg rustig in en om het plangebied. De kraamkolonie nabij het plangebied bleek reeds verlaten.
  - Er foerageerden kort ongeveer 4 Gewone dwergvleermuizen en één Ruige dwergvleermuis in het plangebied.
  - De laatste Gewone dwergvleermuis werd om 5:05 uur waargenomen.
  - Er zijn geen zwermende of invliegende vleermuizen waargenomen in de school en de bomen in het plangebied
-

Veldbezoek d.d. 22-08-2017

- Tijdstip . . . . . : 12.30u - 13.25u
Weer . . . . . : Windkracht I Bft, half bewolkt, droog, temperatuur ca. 22°C
Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis
- Werkzaamheden : cameravallen uitlezen, onderzoek jaarrond beschermde nesten, Eekhoorn, Boommarter en Steenmarter
- Resultaten . . . . : Geen beelden van beschermde soorten. Geen nieuwe sporen
Overig . . . . . : Kauw, Houtduif, Turkse tortel, Grote bonte specht en Koolmees op de camera. Drie tot vier verschillende katten op foto.
-

Veldbezoek d.d. 30-08-2017

- Tijdstip . . . . . : 20.00u - 23.00u
Weer . . . . . : vrijwel windstil, hoge lichte sluierbewolking, droog, temperatuur ca. 18 - 15°C
Medewerker(s) . : Jan Maassen en Pieter Reijbroek
- Werkzaamheden : inventarisatie vaste verblijfplaatsen vleermuizen
- Resultaten . . . . :
Vleermuizen :
  - In het schoolgebouw zijn op diverse plaatsen open stootvoegen en soms ook andere openingen aanwezig, die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.
  - Rond uitvliegtijd (ca. 20.30u) werden enkele jagende Gewone dwergvleermuizen waargenomen, soms roepend.
  - Vanaf ca. 21.00u werden geregeld en veelvuldig roepende en soms jagende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het betreft vier of vijf locaties:
    - aan de beide noordwestelijke gevels, aan de boszijde;
    - aan de beide noordoostelijke gevels, met name de meest zuidoostelijke gevel (met vermoedelijke uitvlieger);
    - de 'hoek' bij de deur aan de zuidwestzijde (beide gevels). Beter kan gesproken worden van paarterritoria.
  - Op grote afstand werd een Laatvlieger gehoord.
  - Enkele Rosse vleermuizen vlogen over het plangebied.

- In het bosgedeelte werden geen vleermuizen gehoord (behalve de hoog overvliegende Rosse vleermuizen).

Conclusie op basis van dit veldbezoek: in het schoolgebouw zijn vier of vijf vaste (paar)verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aanwezig. Andere vleermuissoorten hebben geen binding met het plangebied.

Veldbezoek d.d. 19-09-2017

Tijdstip . . . . . : 14.40u - 15.20u
Weer . . . . . : nvt.
Medewerker(s) . : Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : ophalen camera's

Resultaten . . . . : Geen relevante beschermde soorten op de camera's
Overig . . . . . : Honden en katten en koolmees gefotografeerd. De camera op het dak is losgerukt door kwajongens en achtergelaten op het dak.

Veldbezoek d.d. 20-09-2017

Tijdstip . . . . . : 19.45u - 22.45u
Weer . . . . . : weinig wind (Bft I), half bewolkt, droog, temperatuur ca. 14°C
Medewerker(s) . : Jan Maassen en Pieter Reijbroek

Werkzaamheden : inventarisatie vaste verblijfplaatsen vleermuizen

Resultaten . . . . :
Vleermuizen :

- Direct rond uitvliegtijd de eerste vleermuiswaarneming op het schoolplein en rond gebouw. Echter er werden geen directe waarneming van uitvliegende vleermuizen of uitvlieggedrag waargenomen, hoewel de omstandigheden (helder weer waardoor nog niet erg donker) gunstig waren voor waarneming.
- Na 21.45u een sterke toename van de roepactiviteit van Gewone dwergvleermuis: rond het gehele gebouw en ook rond de bomen op het schoolplein. Slechts een enkele keer vanuit achterliggend bos. Het roepen gebeurt, zover dit goed geobserveerd kon worden, voornamelijk in de vlucht. Gelet op het hoge activiteitsniveau van baltsende vleermuizen rond het schoolgebouw kunnen wel verblijfplekken/paarplekken verwacht worden. Er werd geen zwermgedrag vastgesteld die dit bevestigd. Op basis van de roepactiviteit kunnen 3-4 paarplekken ingeschat worden.